

Nauta

– eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna

Sisällys

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle	3
Eläinsuojeluvalvonta	3
Naudan pitopaikka	4
Yleiset vaatimukset.....	4
Pitopaikan olosuhteet.....	4
Pitopaikan seinät ja lattia.....	5
Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito.....	6
Laitteet ja välineet.....	6
Vasikan pitopaikka.....	7
Parsinavetta.....	7
Pihatto.....	7
Ulkotarha ja laidun.....	8
Nautojen merkitseminen ja rekisteröinti.....	8
Naudan hoito	10
Hyvinvoinnista huolehtiminen.....	10
Naudan juotto ja ruokinta.....	10
Poikiminen.....	10
Naudan kohtelu ja käsittely.....	11
Naudan kytkeminen.....	11
Naudalle suoritettavat toimenpiteet.....	11
Sairas tai vahingoittunut nauta.....	13
Naudan lopetus tilalla.....	13
Eläinjalostus.....	15
Eläinten tuotantokykyyn vaikuttaminen.....	15
Tilavaatimukset	15
Vasikan yksittäiskarsina.....	15
Vasikoiden ryhmäkarsina.....	15

Nauta – eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna

Tähän esitteeseen on koottu yhteen nautojen pitoa ja hyvinvointia koskevien eläinsuojelusäädösten sisältöä.

Lähteinä käytetyt säädöstekstit ovat kokonaisuudessaan luettavissa maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla osoitteessa www.mmm.fi.

Lähteet: eläinsuojelulaki (247/1996 muutoksineen), eläinsuojeluasetus (396/1996 muutoksineen), valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta (592/2010), neuvoston asetus ((EY) N:o 1099/2009) eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä, maa- ja metsätalousministeriön (MMM) päätös eläinten teurastamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (23/EEO/1997), MMM:n päätös nisäkäs- ja lintulajeihin kuuluvien tuotantoeläinten lopettamiselle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista (18/EEO/96 muutoksineen).

Eläinsuojelulain merkitys tuottajalle

Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain avulla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Myös tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty.

Yleisenä periaatteena eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Tuotantoeläinten kohdalla tämä merkitsee usein sairastuvuuden vähenemistä ja tuottavuuden kasvua.

Eläinsuojeluvalvonta

Nautojen hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa tai jos on aihetta epäillä, että nautoja pidetään tai hoidetaan eläinsuojelusäädösten vastaisesti, voi yksityinen henkilö ottaa yhteyttä paikallisiin eläinsuojeluviranomaisiin. Eläinsuojeluvalvontaa paikallistasolla hoitavat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveystarkastajat ja poliisi. Aluehallintovirasto ja erityisesti siellä työskentelevä läänineläinlääkäri ohjaa ja valvoo eläinsuojelusäädösten noudattamista toimialueellaan. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinsuojelusäädösten täytäntöönpanoa ja noudattamista. Ministeriötasolla eläinsuojelusäädösten valmistelu ja niiden täytäntöönpanon valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Viranomaisten lisäksi eläinsuojelutarkastuksia tekevät aluehallintovirastojen valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat. Eläinsuojeluvalvojat voivat tehdä tarkastuksia muualla paitsi kotirauhan piirissä. Kotirauhan piiriin kohdistuvassa tarkastuksessa eläinsuojeluvalvoja voi kuitenkin tarkastusoikeutensa rajoissa tarvittaessa avustaa viranomaista. Eläinsuojeluvalvoja voi tarkastuksen yhteydessä antaa eläimen omistajalle tai haltijalle neuvoja ja ohjeita, sen sijaan kieltoja ja määräyksiä voivat antaa vain viranomaiset. Jos eläinsuojeluvalvoja havaitsee tarkastuksessa sellaisia epäkohtia, jotka edellyttävät kieltojen tai määräysten antamista, hänen on ilmoitettava asiasta eläinsuojeluviranomaiselle. ►

Ajankohtaista tietoa eläinsuojeluvalvonnan muutoksista päivitetään Eviran internetsivulle www.evira.fi.

Maassamme on lisäksi eläinsuojelujärjestöjen omia eläinsuojeluneuvojia, joiden toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Näillä henkilöillä ei kuitenkaan ole eläinsuojelulakiin perustuvaa oikeutta tarkastusten suorittamiseen.

Naudan pitopaikka

Vleiset vaatimukset

Naudan pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä mahdollisimman hyvin naudan luontaiset tarpeet huomioon ottava. Pitopaikassa olevat naudat on voitava hoitaa ja tarkastaa vaikeuksitta. Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Eläinsuojelullisiin näkökohtiin tulee kiinnittää huomiota jo rakennusten ja aitausten suunnitteluvaiheessa. Naudan pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että se on eläimelle turvallinen ja että pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä. Pitopaikassa olevat naudat on voitava hätätilanteessa poistaa nopeasti eläintiloista.

Nautojen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä liikkua ja nousta makuulta luonnollisella tavalla. Makuupaikkoja on oltava riittävästi, jotta kaikki eläimet voivat halutessaan asettua yhtä aikaa makuulle.

Kulkukäytävien ja oviaukkojen on oltava riittävän avaria, jotta nautojen on helppo liikkua tilasta toiseen.

Pitopaikan olosuhteet

Nautojen pitopaikassa on oltava riittävä ilmanvaihto, jonka avulla huolehditaan siitä, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Myös pitopaikan lämpötilan tulee olla eläimille sopiva.

Jos nautojen terveys ja hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, on eläinsuojassa oltava mahdollisuus eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on tällöin oltava toimiva hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Naudat eivät saa olla jatkuvasti alltiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)). Pitopaikan valaistuksen tulee olla naudalle sopiva ja riittävä eläinten asianmukaiseen tarkastamiseen ja hoitamiseen.

Pitopaikan seinät ja lattia

Eläinsuojan seinien ja lattian on oltava rakenteiltaan ja materiaaleiltaan naudoille sopivia. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa naudalle myrkytyksen.

Lattia ei saa olla liukas ja se on voitava pitää helposti kuivana joko käyttämällä riittävästi kuivikkeita tai huolehtimalla muutoin siitä, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti.

Naudoilla on oltava käytettävissään niille sopivat makuupaikat. Samassa pitopaikassa pidettävien nautojen tulee voida pitopaikassaan asettua yhtä aikaa makuulle. Tarvittaessa makuualue on kuivitettava. ►

Rakolattiassa, rutilälattiassa tai muussa rei'itetyssä lattiassa olevien aukkojen on oltava naudoille turvallisia. Nautojen sorkat eivät saa tarttua kiinni lattian rakenteisiin tai muutoin vahingoittua.

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Nautojen pitopaikka ja sen rakenteet, varusteet ja laitteet on pidettävä hyvässä kunnossa, jotta ne eivät vahingoita nautoja tai vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikka, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava.

Pitopaikka ja sellaiset laitteet, jotka vaikuttavat nautojen terveyteen ja hyvinvointiin, on tarkastettava vähintään kerran päivässä. Nautojen terveyttä ja hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi ja jollei se ole mahdollista, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin turvaamisesta on huolehdittava muilla keinoin.

Elänsuojassa on huolehdittava jyrksijöiden ja muiden häirtäeläinten torjunnasta.

Laitteet ja välineet

Jos naudän hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljetamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei niitä saa valmistaa, maahantuoda, myydä, luovuttaa eikä käyttää.

Nautojen pitoon tarkoitettut laitteet ja välineet, heinä- ja muut ruokintatelineet sekä juoma-astiat ja juottolaitteet on rakennettava ja asennettava siten, että ne ovat naudoille turvallisia. Heinä- ja muut ruokintatelineet sekä juoma-astiat ja juottolaitteet on sijoitettava kaikkien eläinten ulottuville.

Pitopaikassa on oltava naudoille riittävästi juomapaikkoja. Jos käytetään automaattisia juotto- tai ruokintalaitteita, eläimet on totutettava niiden käyttämiseen. Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudän ryhmää

kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Yli 10 naudan ryhmää kohden juoma-astioita tai juottolaitteita on kuitenkin oltava vähintään kaksi. Mikäli naudat voivat juoda juoma-astioista tai juottolaitteista samanaikaisesti, on juomapaikkojen vastattava edellä mainittua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatoissa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin voida varmistaa, että juomavesi pysyy sulana ja sopivan lämpöisenä.

Nautojen pitopaikassa ei saa käyttää sähköistettyä parsivahtia.

Vasikan pitopaikka

Alle kaksiviikkoisella vasikalla on oltava hyvin kuivitettu makuupaikka. Jos alle 8 viikon ikäistä vasikkaa pidetään

yksittäiskarsinassa, karsinan seinien on oltava sellaiset, että vasikka voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan. Sairasta vasikkaa voidaan kuitenkin pitää umpiseinäisessä karsinassa. Vasikalla tarkoitetaan alle kuuden kuukauden ikäistä nautaa sukupuolesta riippumatta.

Parsinavetta

Parren on oltava riittävän pitkä ja leveä siten, että nauta voi seistä ja maata tasaisella alueella. Kytkeytyä pidettävän lehmän, hiehon ja sonnin parren etummaisena puoliskon tulee olla kiinteäpohjainen.

Pihatto

Pihatossa olevien nautojen kulkukäytävien ja jaloittelualueiden on oltava mitoitettu riittävän tilaviksi, jotta ehkäistään sosiaalisesta arvojärjestyksestä aiheutuvien käyttäytymisongelmien syntymistä.

Jos rehua ei ole jatkuvasti tarjolla, pihatossa olevien kaikkien nautojen on voitava ruokinta-aikana syödä samanaikaisesti. Ruokintapöydän reunan pituuden on tällöin ►

oltava täysikasvuista nautaa kohden vähintään 70 cm ja nuorkarjaan kuuluvaa nautaa kohden vähintään 40 cm. Jos rehua on naudoille jatkuvasti tarjolla, ruokintapöydän reunan pituuden on oltava vähintään 40 cm täysikasvuista nautaa kohden ja vähintään 30 cm nuorkarjaan kuuluvaa nautaa kohden. Nuorkarjalla tarkoitetaan yli kuuden mutta alle 22 kuukauden ikäisiä nautoja.

Ulkotarha ja laidun

Ulkotarhan sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että eläimet eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Tarhan tai laitumen maapohjan on oltava sellainen, että naudat eivät vahingoita itseään eivätkä tarpeettomasti likaannu. Ulkotarhassa tai laitumella olevilla eläimillä on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuiselta säältä kuten suoralta auringonpaisteelta, tuulelta, sateelta, lumisateelta tai liialliselta kylmyydeltä. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, eläinten omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että eläimet pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.

Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa, jotta estetään eläinten vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat eivät saa aiheuttaa naudoille tarpeetonta kärsimystä.

Nautojen merkitseminen ja rekisteröinti

Kaikkien nautojen pitäjien on rekisteröidyttävä. Myös pitopaikat, joissa eläimiä pidetään, on rekisteröitävä. Lisäksi naudat on merkittävä asianmukaisesti. Lisää tietoa merkitsemisestä ja rekisteröinnistä löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinsuojelu ja eläinten pito > Merkitseminen ja rekisteröinti > Nautaeläimet.

Naudan hoito

Hyvinvoinnista huolehtiminen

Hoidossa olevaa nautaa ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Hoidossa olevan eläimen terveydestä ja yleisestä hyvinvoinnista sekä eläimen puhtaudesta ja sen tarvitsemasta muusta keuhonhoidosta on huolehdittava. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Naudan hyvinvointi ja olosuhteet on tarkastettava riittävän usein, vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Vasikat ja kytkettynä pidettävät naudat on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä.

Tarkastuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kantaviin, juuri synnyttäneisiin, vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin ja vahingoittuneisiin eläimiin. Myös hoito-olosuhteiden muutokset edellyttävät erityistä valppautta. Yksilöllinen tarkastus on suoritettava niille naudoille, joille se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Nautojen sorkat on tarkastettava riittävän usein ja hoidettava tarvittaessa.

Nautaryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä karjaan on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin.

Naudat on totutettava kylmäkasvatukseen vähitellen, eikä kylmään tottumattomia eläimiä saa siirtää lämpimästä pitopaikasta suoraan kylmäkasvatukseen kylmänä vuodenaikana.

Runsaassa maidossa oleva lypsylehmä on lypsättävä vähintään kaksi kertaa päivässä.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudalle on annettava sille sopivaa hyvälaatuista rehua ja juomaa. Ruokinnassa on otettava huomioon kunkin eläimen tarpeet ja varmistettava, että jokainen eläin saa riittävästi ravintoa. Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa.

Naudalle ei saa antaa sellaista ruokaa, juomaa tai muuta ravintoa, joka on sen terveydelle vaarallista. Sellaisten ravintoaineiden antamatta jättäminen on kiellettyä, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen. Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina ja huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät pääse likaamaan rehua tai juomavettä.

Vasikka on ruokittava ja juotettava vähintään kaksi kertaa päivässä. Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Myös sairaan tai vahingoittuneen vasikan saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä.

Vasikan riittävä raudansaanti on turvattava. Vasikan on saatava kahden viikon iästä alkaen päivittäin korsirehua. Korsirehun määrää on lisättävä siten, että kahdeksan viikon ikäiselle vasikalle annetaan vähintään 50 g ja 20 viikon ikäiselle vasikalle vähintään 250 g korsirehua päivittäin.

Poikiminen

Kytkeettynä pidettävän hiehon tai lehmän takana oleva lantakouru on katettava ennen poikimista. Vasikan on saatava ternimaitoa tai sitä korvaavaa valmistetta mahdollisimman pian syntymän jälkeen, kuitenkin viimeistään 6 tunnin kuluessa syntymästä.

Naudan kohtelu ja käsittely

Nautoja on kohdeltava rauhallisesti ja niiden käsittelyssä on pyrittävä käyttämään hyväksi naudan lajinomaista käyttäytymistä, kuten laumakäyttäytymistä.

Nautaa ei saa vahingoittaa tai käsitellä väkivaltaisesti, eikä tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää. Nautaa ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.

Naudan kytkeminen

Kytkemiseen käytettävän laitteen tai välineen on oltava säädetty oikein, jotta nauta voi vaivatta asettua makuulle, nousta makuulta, syödä, juoda ja hoitaa kehoaan. Kytkemiseen käytettävä laite tai väline on sovitettava niin, että eläin ei kuristu tai muutoin vahingoitu. Kytketyt, kaulaimet ja lieat on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa.

Vasikkaa (alle 6 kuukauden ikäinen nautaeläin) ei saa pitää parteen, karsinaan tai muuhun rakenteeseen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti eläimen ruokkimisen tai hoitamisen ajan. Tällöin kytkeminen saa kestää enintään tunnin. Vasikalla ei saa käyttää turpasidettä.

Naudan häntää ei saa pitää jatkuvasti sidottuna. Yli 8 viikon ikäistä vasikkaa ei saa pitää yksittäiskarsinassa, jollei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä.

Lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää vähintään 60 päivänä laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta. Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään 6 m² siellä pidet-

tävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 m². Hieholla tarkoitetaan vähintään 8 kuukauden ikäistä poikimatonta naaraspuolista nautaeläintä.

Aluehallintovirasto voi myöntää vapautuksen laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyä koskevasta vaatimuksesta, jos tuotantotilalla ei ole käytettävissään sopivaa laidunta tai jos muuta jaloitteluun soveltuvaa tilaa ei ole mahdollista kohtuudella järjestää tai jos vaatimuksen noudattaminen on kohtuutonta liikenteeseen, maastoon tai etäisyyteen liittyvistä syistä. Vapautus myönnetään enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja se peruutetaan, jos vapautuksen myöntämisen edellytykset lakkaavat.

Naudalle suoritettavat toimenpiteet

Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan naudalle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.

Toimenpiteen saa pääsääntöisesti suorittaa vain eläinlääkäri. Jos toimenpiteestä aiheutuva kipu on kuitenkin lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, saa toimenpiteen kuitenkin tehdä myös muu henkilö kuin eläinlääkäri. Toimenpiteisiin käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseen sopivia, puhtaita ja toimintakuntoisia.

Pätevä henkilö saa rei'ittää ja loveta nautojen korvia, suorittaa tatuointeja ja asettaa naudoille korvamerkkejä ja mikrosiruja sekä merkitä nautoja muulla lyhytaikaista ja vähäistä kipua aiheuttavalla tavalla. Pätevällä henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on riittävä tieto ja taito toimenpiteen suorittamiseksi. ►

Pätevä henkilö saa myös tuhota naudan sarven aiheen alle 4 viikon ikäiseltä vasikalta. Naudan sarven aiheen tuhoaminen on sallittua ainoastaan käyttämällä kylmä- tai kuumapolttoa. Sarven aiheen tuhoamiseen ei saa käyttää lipeää tai muuta syövyttävää ainetta. Polttamiseen käytävä väline tai laite on pidettävä puhtaana ja toimintakuntoisena. Kuumapolttoa käytettäessä polttoraudan on oltava punahehkuun kuumennettu koko polttamisen ajan ja sillä saa polttaa sarvenaihetta enintään 20 sekunnin ajan. Kutakin sarvenaihetta saa polttaa vain kerran. Polton aikana on huolehdittava siitä, ettei vasikka pääse liikutamaan päätänsä.

Naudan kastrointi, sarvien poistaminen kirurgisena toimenpiteenä sekä nenärenkaan asettaminen ovat sallittuja ainoastaan eläinlääkärin suorittamina.

Sairas tai vahingoittunut nauta

Naudan sairastuessa tai vahingoituessa sille on viipymätöntä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa. Sairas tai vahingoittunut eläin on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä. Sairauden tai vamman laadun niin edellyttäessä nauta on lopetettava tai teurastettava.

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä. Kirjanpitoa nautojen lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan ja kirjanpitoa kuolleiden eläinten lukumääristä vähintään kolmen vuoden ajan sen vuoden päättymisestä lukien, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Lisätietoa eläinten lääkitsemistä koskevasta lainsäädännöstä saa hoitavalta eläinlääkäriltä sekä internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinten terveys ja eläintaudit > Lääkitseminen.

Tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisyssä sekä niiden leviämisen estämisessä eläinten omistajat ovat keskeisessä asemassa. Ajankohtaista tietoa eläintaudeista sekä niiden vastustamisesta ja valvonnasta löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinten terveys ja eläintaudit.

Naudan lopetus tilalla

Eläimen lopettaminen on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Eläimen saa lopettaa vain lopettamisen osaava henkilö, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Kaikkien eläimen lopettamiseen käytettävien välineiden ja laitteiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia ja toimintakuntoisia. Välineiden ja laitteiden asianmukaisen toimintakunnon varmistamiseksi ne on tarkastettava ja huollettava säännöllisesti.

Eläimen lopetus on suoritettava siten, että eläimelle ei aiheudu tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä ja että muille eläimille aiheutuva häiriö on mahdollisimman vähäinen.

Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Nauta saadaan lopettaa esimerkiksi ampumalla aivoihin, tai tainnuttamalla ensin pulttipistoolilla, jonka jälkeen suoritetaan välittömästi verenlasku. Tarvittaessa lisää neuvoja ja ohjeita eläinten lopettamisesta saa kunnan eläinlääkäriltä.

Ajankohtaista tietoa eläinten lopettamista koskevista vaatimuksista ja lopettamisessa sallituista menetelmistä löytyy internetosoitteesta www.evira.fi > Eläimet > Eläinsuojelu ja eläinten pito > Eläinsuojelu teurastuksessa ja lopetuksessa. ▶

Eläinjalostus

Eläinjalostuksessa on huomioitava eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä tai merkittävää haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty. Myös geeniteknikan käyttö eläinten tuotannon määrälliseksi tai laadulliseksi muuttamiseksi on kielletty, jos se voi vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai hyvinvointiin.

Eläintä ei saa pitää tuotantotarkoituksia varten, jollei sen ilmiänsun tai perimän perusteella voida kohtuudella olettaa, että eläintä voidaan pitää ilman että eläimen pitäminen aiheuttaa haittaa sen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Eläinten tuotantokykyyn vaikuttaminen

Eläimen tuotantokykyyn keinotekoinen kohottaminen lääkkeillä tai muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty, ellei voida osoittaa, ettei niistä aiheudu haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille.

Tilavaatimukset ja -suositukset

Vasikan yksittäiskarsina

Yksittäiskarsinassa pidettävän vasikan karsinan on oltava vähintään vasikan säkäkorkeuden levyinen ja karsinan pituuden vähintään vasikan pituus mitattuna turvasta lantioluun istuinkyhmyyn kerrottuna 1,1:llä.

Vasikoiden ryhmäkarsina

Jos vasikoita pidetään ryhmäkarsinassa, on eläintä kohden karsinassa tilaa vähintään:

Vasikan paino (kg)	Karsinakoko (m ²)
alle 150	1,5
150–220	1,7
yli 220	1,8

Jos vasikoita pidetään ryhmässä, vasikoiden käytettävissä olevan tilan on oltava lisäksi sellainen, että eläimet voivat kääntyä ympäri ja asettua vaivatta makuulle.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Puhelin 029 530 0400 • Faksi 029 530 4350

www.evira.fi

